

Az olvasók leveleiből

Postaláda

Még egy vasárnap, s évet zár a Postaláda is. Hosszadalmas adatgyűjtéssel talán kimutathatnánk most, hányféle egyben, s hány száz levélben keresték fel olvasóink rovatunkat. Jó lenne egyszer összegezni azt is, vajon elégedettek-e levélírőink a válaszokkal, az idézetekhez fűzött megjegyzésekkel. A levelek egyre szaporodó számából az mindenestire következtelhető: mennyi még az olyan panasz, mely gyors intézkedés reményében jut el szerkesztőségünkhöz, más fórumokon esetleg visszhangtalan maradván. A mai levcsozor szerzői: olvasók, legközelebbi Postaládánkban pedig — ha úgy tetszik, karácsonyi csokor helyett — az illetékesek ugyancsak megválogatást.

A gyermekekért, idősekért

A Szél utcai óvodába járnak a móravárosi gyerekek és a Londoni körüli nevelőotthon 14 kis lakója is. Az óvoda vezetője, Fejős Arabella a gyermekekről gondoskodik társadalmi munkásokról írt levélben: „A Szegedi Tejfűz 14 szocialista brigádjára Gyebnár Vendel szervezésével már négy éve önállóan rendezi a Télapó- és karácsonyi ünnepélyünket. Nemcsak anyagilag vállalták a terheket, hanem szülői érdeklődéssel és gondoskodással a „szerepléseket” is. Meleg Szilveszter a mi Télapónk, a gyermekekkel nagyon közvetlen és játékos a kapcsolata, óriási a sikere. A közös munkában tartalmaz és megbízható a barátság az üzem dolgozóit és az intézmény nevelőtestületét közi. A vízügyi igazgatóság Vésztényi Pál szocialista brigádjá szintén évek óta érdeklődéssel és sokféle segítséssel támogatja óvodánkat. A karácsonyi ünnepélyen minden intézeti gyermekünk tőlük kap ajándékot. Több ezer forint értékben rendezték kertünköt és az udvarunkat. A Napsugár bizsrtó dolgozó szabad napjukon váltott túlmunkával megvárosították számunkra a nagy csoportos oktatáshoz kitanácsos használható írásvetítő készüléket. Köszönjük fáradozásukat.”

Nagy Idától, az alsóvárosi szociális otthon lakójától is Télapó-ünnepségről kaptunk hírt. „Köszönetet mondunk mindazoknak, akik örömeinket előkészítették, akik gondoltak ránk, idősekre.”

Takarmánygondok Újszegeden

Hat aláírással érkezett levél, melyet Borosyán utcai olvasóink, Horváth István írt. „Hónapok óta nem lehet kukoricát kapni az újszegedi Marostói-Szövő utcai MEZOKER-nél. A telepvezető érdeklődésünkre segítségül azt mondja, hogy csak ömlesztve kapna, de így nem fogadja el, tartva attól, hogy kicsirázik. Beszereznék a kukoricát 6-8 kilométer távolról tudnánk, kerékpárral ez lehetetlen.” A kertváros kisállattenyésztőinek nevében érkezett Kismanga Péter levele is, amely szerint az Erdélyi térsi üzlet nyitvatartási ideje nincs összehangolva a 200 méterre levő daráló munkarendjével, s ömlesztett árú

fogadására alkalmatlan. A Töltés utcai boltban sem lehet zsákolni terményt kapni, s ritkán érkezik az üzletbe kukorica is.

Utak, átjárók

Oly sok még a rossz út Szegeden, s mégis a Búvár-tóba dobják az — olvasóink szerint utcafeltöltésre még alkalmas — építési törmeléket — írja Faragó György. Hogy a még valóban felhasználható bazaltköveket durták volna a tó vizébe, nos, ez aligha valószínű, hiszen az értékes burkolóanyag nagyon is keresett árú. Bizonyára értékeit vesztett törmelék volt, amit olvasóink látott, melynek felrakodása és elszállítása — valamelyik sáros utcába — többé került volna, mint amennyit ért.

A Szivárvány utca és a Petőfi Sándor sugárút sarkán könnyen megáll a víz, nyáron pocsolásodik, télen kocsolyapálya lesz, amely nehezíti a gyalogosok közlekedését — írja Szarapka Imre a környék lakóinak nevében, igérve, hogy a „vízállás” okának megszüntetése után az ottlakók már rendben tartják a sáros átjárót.

A II. kórháznál levő villamosmegálló utasait régebben alumínium kerítésféle védte, hogy esős időben a gépjárművek nyomán felcsapódó sár ne szennyezze a várakozó utasokat. Nyilván azért szerelték le a védőkerítést, mert csúnyácska volt. Mi lenne hát a megoldás? Valamilyen módon lassításra, figyelmesebb vezetésre készítené a járművezetőket. Nagymihály Lászlónak van másik kérése is: a vasöntöde kábelfeltétele miatt felbontott járdájának helyreállítását sürgeti, mert lassanként már csak gumicsizmában biztonságos arrafelé járniuk.

Központi antennák

Kónya Sándor és központi antennával felszerelt házban lakó olvasóinkat érdekelheti a GELKA kirendeltségveztől kapott információ. Az elromlott központi antennák javítására csak a győri GELKA-szervíz dolgozói jogosultak, ezért az esetleges hibabejelentéseket a továbbiakban a győriek címére (Győr, Somogyi Béla utca 28.) vagy a szegedi kirendeltségnek lehet küldeni, de innen csak továbbítják a leveleket. A válaszlevélből egyébként megtudtuk, hogy „az IKV tájékoztatása szerint műszaki átdadás-átvétel még nem volt. Ennek lehet következménye Kónya Sándor panaszra, melyet elküldtünk Győrbe. Tájékoztatásul felsoroljuk a győri antennaeosítással ellátott házakat: Tarján 201., 206., 207., 208., 209., 213., 214., 215., 216., 217., 401., 402., 403., 404., 405., 406., 407., 408., 417., 418. és 419.”

Betegek kérdezik

Nagy Mátys, nyugdíjas olvasóink arra a kérdésre vár választ, hogy miért szüntették be a gyógyszerárak a kombináltpor készítését és árusítását. Ennek nyilván alapos oka volt — majd megtudjuk az illetékesek válaszából — annyit tennénk hozzá a kérdésre: a kombináltpor helyett milyen gyógyszer szedését javasolják az orvosok?

Algyőri a fogklinikára, onnan a Zöld Sándor utcai rendelőbe vitte fogfájós kisfiát Najdics Jánosné (Algyő, Búvár utca 12.) — egy hónapja, november 19-én. Am a rendelőben csak ügyeleti szolgálat volt, s este 9 órától. Vissza a klinikára, onnan az akkora már bezárt sportorvosi rendelőbe, a Lenin körüli SZTK-ba, a gyermekklinikára, majd az újszegedi gyermekórába vitt az út, végül az utolsó állomás, újra a Zöld Sándor utcai rendelő következett! A portás a rendelési idő kezdete előtt beengedte az édesanyát és fiát a váróba, hogy ne az utcán ácsorogjanak. A portás „kikapott” az érkező orvostól. A kálvária végén ez esett legrosszabbul levélírőinknak. Miért tilos rendelési idő előtt beülni a fűtött váróba?

Üzenetek

Marik Gyula (Felsőváros, 213/A 1/3.) ismét fűtésügyben kéri a Postaláda segítségét. Nem akarunk azonban felelőtlenséget vállalni, hogy majd intézkedünk, hogy továbbítjuk a panaszt. Lassanként és kénytelen-kelletlen elhisszük, a fűtészrendszerek hibáit — igyekezzük ellenére — tanmaguk a szakemberek sem tudják már kijavítani. A bizakodásban társak lehetünk, de ettől még nem lesz Mari-

kék lakása meleg. Nekik és fagyoskodó sorstársaiknak üzenjük: a Postaláda fűtésügyben „bedobta a törülközőt”.

B. Istvánnak vitája támadt a Marx téri csarnok egyik elárúsítójával — a visszaadott pénz miatt. Döntőbírák azonban nem lehetünk: az esetnek nem voltunk tanúi. Majdnem két hét elteltével csak utólagos észrevételünk lehet: a vásárlók könyvébe kellett volna olvasóknak beírni panaszát, még ott, a vásárláskor. Ezt üzenhetjük egyébként V. Sz. Imrének is, aki a békelelteli üzletből hazatérve hiákereste szatyrában a megvett árut.

F. Róbert szemtanúja volt az esetnek: a Gogol utcában egy felnőt agyonvert két kismacskát, hiába kért könyörületet egy kislány. A hosszú levélből csak az nem derül ki: felnőt levélírőnk miért nem szól közbe. Neki talán sikerült volna megmentenie az ártatlan állatokat...

F. Károlynak üzenjük, hogy gyermeke napközis felvétele ügyében közvetlenül az illetékesekhez, a városi tanács vb művelődésügyi osztályához forduljon.

Építőmunkások képzése

Növekednek az igényeink, lakásokból is egyre jobbat kívánunk. Ehhez szükséges, hogy az építőipari dolgozók mindig gyarapítsák tudásukat, alkalmazzák az új anyagokat és technológiákat. A Dél-magyarországi Magas és Mélyépítő Vállalat vezetői nagy figyelmet fordítanak a dolgozók képzésére, illetve továbbképzésére!

A megyei szakmunkástanulók közül a DELEP-től háromszázan kapnak ösztöndíjat. Jövőre a megyei intézetekből 456 fiatal kerül a vállalatokhoz. Közép- és felsőfokú iskolák nappali tagozatán 83-an élvezték a DELEP ösztöndíját. A dolgozók közül 72-en tanulnak közép- és felsőfokú intézetek esti és levelező tagozatán.

A vállalat Kossuth Lajos sugárúti továbbképző iskolájában az idén 520 fizikai dolgozó szerzett új ismereteket. Sokan jártak az általános iskolai vizsgára felkészítő tanfolyamokra, szakmai továbbképzésre, nehéz- és könnyűgépkézeli oktatásra. Sikeres volt a munkások csoportok vezetésére felkészítő, másképpen szólvá brigádfelvezető tanfolyama. Az alkalmazottak közül 180-an tanultak a továbbképző iskolában.

Számos ismereteket csak más vállalatnál sajátíthatnak el a DELEP dolgozói. Idén nyolcvan vendégeskedtek társvállalatoknál. Mindent összevetve az idén a DELEP 1800 dolgozója tanult úgy, hogy anyagi támogatást kapott. A tudás gyarapítása 10 millió forintjába került a vállalatnak.

Összeállította: Pálfy Katalin

Ételízésítők Mosonmagyaróvárról

A mosonmagyaróvári konzervgyárban ketchup gyártását kezdtek meg. A 11-féle fűszerrel dúsított különleges ételízésítőt csak Mosonmagyaróvárról készítenek. A hazai igényeket teljes mértékben kielégítik, sőt az idén gyártott 150 vagonos mennyiségből exportra is jut majd. A ketchup legnagyobb felvevő piaca az

Könyves monológok

— Tessék mondani, megjött már a Modern Könyvtár-sorozatban a...?

— Ezeket a Tolsztoj-meséket kérem!

— Lilikém, megjött már az a gyerekönyv? Tudod, a...

Idő: dél és fél egy között. Hely: a Szegedi Ruhagyár, még pontosabban az ebédő modern épületének előcsarnoka. A sarokban, félig-meddig a lépcsőfeljáró alatt, nagy sürgés-foreás. Ide benyomakodva olyasféle érzése támad az embernek, mintha tömött villamos vagy busz belsejében lenne, csak éppen idővel a mennyezet kezd kicsit holmi pincéhez hasonlóná válni.

Dr. Zsuró Józsefnek nincs sok ideje velem foglalkozni:

— Új könyvek jönnek egyre, csak azokat nem akarják elvinni az istennek se, amiket itt nem tudok eladni. Arany János kapcsos könyvét százkilencvenért, a Reesó maevvar váratat meg efféleké. Nagy a forgalom, négy év alatt mindig volt vevő elég. Miket visznek leginkább Üti könyveket elősorsban, aztán persze Szilvási. Berkesit, Passuthot, a Bengáli tüzet. Nagy sláger a Bolondok hajója. Szakönyvet nem nagyon kapok, pedig keresik igencsak.

— Azért vagyok így felöltözve, mert legtöbbször csak szeretném, ha fűtenék, sokszor meg vagyok fáva. Nem csoda: hetente háromszor árusítok 12-től fél 3-ig, ennyi idő alatt össze lehet szedni egy-két vírust. Így télen már nemegyszer elhatároztam: nem csinálom tovább. Nyugdíjban vagyok már két éve, pihenhetnék. De ha újra itt a tavasz, azon kapom magam: nincs is kedvem elmenni. Ismerek majdnem mindenkit, 26 évet dolgoztam a gyárban. Az árusításba belezöttem, nem is szívesen adnám föl a terepet...

Azt hittem, Pálfalvi Istvánét is valamiféle előcsarnokban, pult mögött találom meg. E helyett aprócska szobában fogad,

nagy, zárt szekrényre mutat.

— Ott a „mellékfogalkozásom”. Nem mondom, üveges jobb lenne, de annak is örülök, hogy ez a szoba legalább nagyobb, mint az előző. Elképzelheti, az milyen kicsike lehetett. Nézze, ez a Gabonatermesztési Kutatóintézet. Itt főleg értelmiségiek dolgoznak, leginkább nők. Viszik a gyerekkönyveket, a szabásvarrást, a szakácskönyvet, de Raffai Saroltát, Oravecz Paulát is. És meglepő: sok klasszikust, főleg világirodalmiakat. De keresnek mindenfélét, sajnos, az utánrendeléseket én nem tudom biztosítani, pedig a havi hétezer forintnál is nagyobb lehetne a forgalom. Aki be tud járni a raktárba, feltétlenül lépélonnyben van. Csak megtűrik a könyvterjesztést, meg ha kell, reprezentálásra felhasználják: nálunk ilyen is van. Tizenhét év alatt tölem egyszer sem kérdezte meg, nincs-e valami gondom-bajom, hogyan is megy a házi könyvesbolt. Miért csinálom? Most mondjam, hogy megszoktam, megszerettem, meg efféleké? A kiszombori telepünkön főleg fizikaiak dolgoznak, ők is ismernek, köldik be a listákat. Jó dolog, hatni az emberekre. Csak... hetvenkilencben megyek nyugdíjba. Szívem szerint azután is árulnék, de nagyon féllek, megbukik majd az egész. Hát azért, amiket az előbb mondtam. Talán mégsem. Talán...

— Szegeden jelenleg mintegy 130-150 üzemi könyv-

terjesztő található — mondja Monostori László, a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat 208. számú Radnóti Miklós Könyvesboltjának vezetője. — A szállítással bizony bajok vannak, összesen egy tehergépkocsi viszi a csomagokat. S mióta a mi boltunk feladata az üzemi könyvterjesztés irányítása és ellátása, jó néhány másik nem hajlandó ezt tudomásul venni. Ok is „betelepsznek” ide-oda, ez persze a mi bizonyos hálózatunkat rombolja. A forgalom emelkedése így nagyon eltérő, az viszont biztos, hogy a terjesztők nyolcvan százaléka idén túteljesíti tavalyi forgalmát.

Tervezzük hálózatbővítést is, például a tejfűzben, a Kossuth Lajos sugárúti járási SZTK pedig maga kérte az árusítást, igény van rá.

A gyorsabb és jobb terjesztés érdekében stencilzett listákat küldünk a könyveseknek a darabszám és az ár feltüntetésével. A visszajelzések után „indul a forgalom”. Általában azt hiszem, még mindig rengeteg a kihasználatlan lehetőség az üzemi könyvterjesztésben Szegeden.

Igen, a lehetőségek adóttak. A könyv igyekszik eljutni mindenkihez, s talán nem is figyelünk kellőképpen azokra, akiknek kezébe-ből a munkahelyeken átvesszük őket. Mostoha lenne a sorsuk? Nem ártana többet gondolni rájuk.

Domonkos László

„Föld szülte fáját”

Nehéz kiadványt az olvasó figyelmébe ajánlani, ha mindjárt a címét magyarázni illik: *Föld szülte fáját* — Szeged környéki rőalvasások és népi imádságok. Nem is vasárnap delutánú ejtőzészhez vagy gondúzó kikapcsolódásához biztatnám bárkinek kezébe. Inkább azoknak, szellemi kádfürdőre, kiket érdekel e táj kies vidékeinek hagyományvilága, hogy a sorok mögül kifürkészhesse, hogyan éltek (élnek) erre fele a számára ismeretlen emberek.

Tehát a magyarázat. *Rőalvasások* tartja a néphit a szavakkal történo varázslást, amikor valaki valamely előadott (esetleg leírt) szöveggel — hite szerint — valamilyen életjelenség megváltozását érheti el. Betegséget gyógyít, előz meg emberben vagy állaton, férgekkel úz el a háztűzhely mellől, serkenteni vagy rontani akar szerelmet stb. Például: „Újszág hasambá, Hídegelés a pokolba! — Ezt szoktuk mondani, ha új valamit öszünk...” A rőalvasások szövege rendszerint titkos és a varázsigéket pontosan idézi. Az úgynevezett *archaikus apokrif imádságok* pedig olyan népköltészeti termékek, melyeknek eredete bizonytalan. Rokon vonásai fölfedezhetőek mind a világi, mind a középkori vallásos lírában, a változatai kollektív alkotások, jobbára egyházi jóváhagyás nélkül éltek és terjedtek, a papság ellenézte, tiltotta.

A szükséges bővebb tudnivalókat — a szakirodalom nyomán — leírja gyűjtéményes kötetének előszavában a szerző, Polner Zoltán, aki a 60-as évektől, pedagógusi munkájának ünkeátt, „meghosszabbításával”, Kiszomboron és Ferencszálláson buzdult neki, eléggé nem tisztelettel elszántsággal, fölterképezni a környék népszokásait, fehér föltjait. Fejében a szociográfus konoksága, szívében a költő mohó vágya

„csak tiszta forrásból” megítenie: eme kettős parancsolat őrzi vissza unos-untiglan jegyzetfüzetével, magnetofonjával az idős tanyai emberekhez, több mint évtizeden át. Amit Polner, a lírikus, a fantázia ihletforrása ul használt a hiedelmekből, babonákban, eddig is nagyjából ismert volt. Most a versek mögül kilép a folklór-rista, s gyűjtőszövevének eredményét teszi az asztalra. Nem értékelt, analizál, csupán leír, följegyez pontosan. „A költő szemével néztem és végeztem a munkám — vallja meg bevezető sorában. — Arra soha nem vállalkoztam és nem vállalkozom most sem, hogy filológusként értékeljem az öszgyűjtött anyagot. Főadatommak a hiedelmek, rőalvasók, népi imádságok mentését tartotam. Költészetet teremteni a szokások ritusából, verské emelni mágiikus praktikákat és lejegyezni suttogva mondott, papírra ritkán, vagy soha le nem írt imádságokat. Bejárni egy-egy főlpanjáróföldnyi területet Csongrád megyében. Gyalogolni a keréknyomok mentén. És látani, tudni: melyek a szegényesség keréknyomai... Úgy is beszélhetnék arról a kötet-ről, mint egy nemzedék valomásáról.”

A Somogyi Könyvtár kiadványát Erdélyi Zsuzsanna lektorálta, Péter László szerkesztette a tudós szigorával. Illusztrációi a jugoszláviai Andruskó Károly munkái.

N. I.

Betonüzem

Elkészült a betonüzem az épülő palotaszilvi szennyvíztisztító telephelyén. Az időjárástól függen kezdődik meg a nagy munka: több tízezer köbméter betont építenek az alapba és a Dunától védő partfalba.